

**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA SUN'IY
INTELLEKTNING STRATEGIK BOSHQARUVDAGI ROLI**

Xakimjonova Shaxzoda Nizomiddin qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti,

Menejment va marketing kafedrası magistranti,

Tel: +998 90 338 15 64,

E-mail: shahzodaxakimjonova@gmail.com

Bugungi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, ma'lumotlar hajmining keskin ortishi hamda bozor muhitining murakkablashuvi korxonalar boshqaruvida tub o'zgarishlarni talab etmoqda. Zamonaviy iqtisodiy munosabatlar sharoitida korxonalar faqat an'anaviy boshqaruv usullari asosida raqobatbardoshlikni saqlab qolishi qiyinlashib bormoqda. Shu bois strategik boshqaruv tizimlarini raqamli texnologiyalar asosida modernizatsiya qilish, ayniqsa sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Raqamli transformatsiya jarayonlari korxona faoliyatining barcha sohalarini – ishlab chiqarish, moliya, marketing, logistika va inson resurslarini qamrab olib, boshqaruv tizimining sifat jihatdan yangi bosqichga o'tishini ta'minlaydi. Ushbu jarayonda sun'iy intellekt strategik boshqaruvning muhim instrumenti sifatida namoyon bo'lib, boshqaruv qarorlarini qabul qilishda axborotga asoslangan, tizimli va prognozli yondashuvni shakllantiradi. Sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi strategik boshqaruvni subyektiv baholashdan ob'yektiv tahlilga asoslangan mexanizmga aylantiradi.

Sun'iy intellekt tushunchasi ostida ma'lumotlarni tahlil qilish, o'rganish, xulosalar chiqarish va qarorlar qabul qilishda inson intellektiga xos funksiyalarni bajaruvchi algoritmlar va dasturiy tizimlar tushuniladi. Strategik boshqaruvda sun'iy intellekt asosan katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data)ni

qayta ishlash, bozor tendensiyalarini aniqlash, iste'molchilar xulq-atvorini prognozlash va strategik ssenariylarni modellashtirishda qo'llaniladi. Bu esa menejerlarga murakkab va noaniq muhitda tezkor hamda asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Strategik rejalashtirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari korxonalarga uzoq muddatli maqsadlarni aniq belgilash, muqobil strategiyalarni baholash va ularning natijalarini oldindan prognozlash imkonini yaratadi. SI asosida ishlovchi tizimlar ichki va tashqi muhit omillarini kompleks tahlil qilib, raqobat ustunliklarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Natijada strategik boshqaruv statik rejalashtirishdan dinamik va moslashuvchan jarayonga aylanadi.

Raqamli transformatsiya sharoitida sun'iy intellekt resurslarni boshqarish va optimallashtirish jarayonida ham katta ahamiyat kasb etadi. Ishlab chiqarish quvvatlarini samarali taqsimlash, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish, xarajatlarni qisqartirish va logistika jarayonlarini takomillashtirish sun'iy intellekt yordamida amalga oshiriladi. Bu holat korxonalarining umumiy samaradorligini oshirib, ularning moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi.

Sun'iy intellektning strategik boshqaruvdagi yana bir muhim jihati innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash bilan bog'liqdir. SI yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish jarayonini tezlashtiradi, innovatsion g'oyalarni aniqlash va baholashda yordam beradi hamda ilmiy-texnik taraqqiyotning korxona strategiyasiga integratsiyasini ta'minlaydi. Shu orqali korxonalar bozorda o'z mavqeini mustahkamlab, uzoq muddatli raqobat ustunligiga erishadi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, strategik boshqaruv tizimiga sun'iy intellektni samarali integratsiya qilgan kompaniyalar bozor o'zgarishlariga tez moslashadi, risklarni oldindan aniqlaydi va barqaror rivojlanishni ta'minlaydi. Bunday korxonalarda strategik qarorlar inson tajribasi va sun'iy intellekt tahlilining uyg'unligi asosida qabul qilinadi. Natijada boshqaruv samaradorligi oshib, korxonaning uzoq muddatli rivojlanish istiqbollari mustahkamlanadi.

O'zbekiston sharoitida raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt texnologiyalarini strategik boshqaruv tizimiga joriy etish milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Aksiyadorlik jamiyatlari va yirik korxonalar faoliyatida sun'iy intellektdan foydalanish boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, innovatsion muhitni shakllantirish va xalqaro bozorga integratsiyalashuvni jadallashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, sun'iy intellektni joriy etishda milliy iqtisodiy, tashkiliy va madaniy omillarni hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli transformatsiya jarayonida sun'iy intellekt strategik boshqaruvning ajralmas elementi sifatida korxonalarning barqaror va uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Sun'iy intellekt asosida strategik boshqaruvni takomillashtirish korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, innovatsion rivojlanishni jadallashtirish va iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli sun'iy intellektni strategik boshqaruv tizimiga joriy etish zamonaviy korxonalar uchun strategik ustuvor vazifa sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yılmaz, E., & Demir, M. AI in Strategic Planning: Redefining Long-Term Business Goals. Digital Transformation and Administration Innovation, 2024, №1, 8–16.
2. Shafi, M. A., Mohammed, M. G. E., Rusiman, M. S., & Azmi, N. A. H. Enhancing Organizational Performance Through Strategic Planning and AI Integration. Journal of Technology Management and Business, 2024, 11(2), 83–97.
3. Pawar, P., & Shah, A. H. The Impact of Artificial Intelligence on Organizational Culture. ShodhKosh: Journal of Visual and Performing Arts, 2024, 5(1), 2159–2172.
4. The Impact of Artificial Intelligence on the Transformation of

Organizations: Effects on Innovation, Knowledge Transfer and Global Competitiveness. Proceedings of the International Conference on Business Excellence, 2025, 19, 4478–4504.

5. Яхшибоев Р. Э. Управление устойчивым развитием бизнеса на основе цифровых инструментов маркетинговой аналитики и искусственного интеллекта. Innovations in Science and Technologies, 2024.